

VERSLAG RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 24 FEBRUARI 2026

Op dinsdag 24 februari jl. vond de Raad Algemene Zaken (RAZ) plaats. Op de agendastond de voorbereiding van de Europese Raad van 19 en 20 maart. Er was tevens aandacht voor niet-gewelddadig extremisme, buitenlandse inmenging, en online radicalisering, en voor het 28ste regime. Verder hield de Raad een lunchbespreking over het *European Democracy Shield*, waarbij het *European Centre for Democratic Resilience (ECDR)* werd gelanceerd. De minister van Buitenlandse Zaken was verhinderd; de Permanente Vertegenwoordiger bij de EU heeft Nederland vertegenwoordigd.

Vorbereiding Europese Raad 19 – 20 maart

Oekraïne

Aan het begin van de Raad vond een minuut stilte plaats om te markeren dat de grootschalige militaire inval in Oekraïne vier jaar geleden plaatsvond en de Russische agressieoorlog nog altijd voortduurt. Tijdens de Raad benadrukten de meeste lidstaten hun steun aan Oekraïne, onder meer in relatie tot de lopende vredesonderhandelingen. De Raad sprak ook over het EU-toetredingsproces van Oekraïne. Hierbij werd stilgestaan bij het belang van spoedige voortgang. Enkele lidstaten, waaronder Nederland, benadrukten daarbij eveneens het belang van een op merites gebaseerd toetredingsproces. Meerdere lidstaten spraken Hongarije aan op het niet nakomen van het politieke akkoord zoals overeengekomen tijdens de Europese Raad in december jl. over de lening aan Oekraïne van EUR 90 miljard.

Meerjarig Financieel Kader (MFK)

De Raad besprak de agendering van het MFK rond drie elementen: (1) concurrentievermogen en de koppeling met het Europees Concurrentievermogenfonds (ECF); (2) het financiële overzicht; en (3) *governance*. Tijdens de aanstaande Europese Raad worden nog geen getallen besproken. Nederland benoemde het belang de meerjarenbegroting te moderniseren en te vereenvoudigen, en onderschreef de focus op de prioriteiten concurrentievermogen, innovatie, asiel en migratie, en veiligheid en defensie. Nederland sprak zich uit tegen de ongelijke impact op de nationale begroting en de voorgestelde nieuwe schuldinstrumenten. Enkele lidstaten riepen juist op tot meer gebruik van gezamenlijke schulden. Daarnaast vroeg Nederland aandacht voor het versterken van de rechtsstaatsvoorwaarden en benadrukte dat excellentie en impact leidende principes moeten zijn voor het versterken van het Europees concurrentievermogen. Een groot deel van de Raad was het eens over het belang van sterkere zeggenschap van de lidstaten en de Raad bij de uitvoering van MFK-programma's en de inzet van flexibele budgetten.

Concurrentievermogen en interne markt

Lidstaten waren eensgezind over het belang van het wegnemen van barrières op de interne markt, inclusief concrete toezeggingen en tijdslijnen. In de door Von der Leyen aangekondigde routekaart en het actieplan zullen concrete maatregelen voor 2026 en 2027 worden aangekondigd om dit mogelijk te maken. Meerdere lidstaten benadrukten de noodzaak om energieprijzen te verlagen, die sommigen koppelden aan de herziening van het Europees systeem voor emissiehandel (ETS). Andere lidstaten, waaronder Nederland, spraken zich juist uit tegen interventie op en herziening van de energiemarkt. Verder was er aandacht voor de invulling van een mogelijk Europees voorkeursprincipe, voortzetting van de vereenvoudigingsagenda, het aantrekken van kapitaal en het belang van diversificatie van handelsrelaties.

Midden-Oosten

De Raad besprak de situatie in het Midden-Oosten. Tijdens de Europese Raad van 19 en 20 maart zal de aandacht in ieder geval uitgaan naar de escalatie in het Midden-Oosten vanwege de ontwikkelingen sindsdien. Daarnaast zal de Raad naar verwachting spreken over de situatie in Gaza en de Westelijke Jordaanoever. Nederland verwelkomde deze agendering, benadrukte zorgen over de implementatie van de ngo-registratiewetgeving en riep op tot een gecoördineerd EU-optreden, zoals op 20 februari jl. tevens toegezegd in reactie op het verzoek van uw Kamer.¹

¹ Kamerstuk 36 180 nr. 197

Migratie en Veiligheid en defensie

De Raad verwelkomde tevens de agendering van de onderwerpen migratie en veiligheid en defensie.

European Democracy Shield

Tijdens de lunchbespreking lanceerde de Europese Commissie het *European Centre for Democratic Resilience (ECDR)*, als onderdeel van het in november jl. voorgestelde *European Democracy Shield*.² De Raad sprak hierbij steun uit voor het ECDR waarbij een groot aantal lidstaten inclusief Nederland benadrukte dat duplicatie moet worden voorkomen en nationale competenties moeten worden gerespecteerd. Het merendeel van de lidstaten steunde de prioriteiten voor het huidige kalenderjaar: omgang met *Foreign Information Manipulation and Interference* (FIMI) en desinformatie, capaciteitsopbouw en het delen van *best practices*, samenwerking met het maatschappelijk middenveld en (potentiële) kandidaat-lidstaten, en het betrekken van burgers. Het kabinet ondersteunt deze prioriteiten.

AOB

Niet-gewelddadig extremisme, buitenlandse inmenging en online radicalisering

Oostenrijk en Hongarije vroegen tijdens de Raad aandacht voor de aanpak van niet-gewelddadig extremisme, buitenlandse inmenging en online radicalisering. Ze bepleitten de noodzaak voor een gecoördineerde Europese respons om online extremisme aan te pakken. Tijdens de bespreking onderstreepte Nederland eveneens het belang om online radicalisering, gewelddadig extremisme en terrorisme aan te pakken en wees op het non-paper dat in december jl. in gezamenlijkheid met Duitsland en Frankrijk hierover is gepubliceerd. In dit non-paper is de Europese Commissie opgeroepen om op dit onderwerp een vrijwillige gedragscode voor online platformen op te stellen.³

28ste regime

Op verzoek van Frankrijk werd het verwachte voorstel voor een 28ste regime besproken als AOB. Het 28ste regime betreft een facultatief, aanvullend Europees ondernemingsrechtelijk kader naast de nationale stelsels. Uw Kamer is hierover eerder geïnformeerd middels de kabinetsreactie op de publieke consultatie over het 28ste Regime.⁴

Tijdens de gedachtewisseling benadrukten enkele lidstaten hun prioriteiten voor het 28ste regime. Sommige spraken uit dat het voorstel zich moet beperken tot het ondernemingsrecht, met behoud van bestaande niveaus van bescherming, en dat lessen uit eerdere 28e regimes moeten worden meegenomen. Andere lidstaten benadrukten juist het belang van het adresseren van aangrenzende belemmeringen, zoals fiscale en insolventieregels. De Commissie kondigde aan het voorstel medio maart te willen publiceren en riep op tot een prioritaire behandeling.

² Zie ook BNC-fiche: "BNC-fiche Mededeling European Democracy Shield", Kamerstuk 22 112 nr. 4247

³ Non-paper – Countering together: Fighting Online Radicalisation, Violent Extremism and Terrorism, bijlage bij Kamerstuk 29 754 nr. 773

⁴ Kamerstuk 22 112 nr. 4181